

JURNALUL ANNEI FRANK

12 iunie 1942–1 august 1944

EDIȚIE
ANIVERSARĂ

75
DE ANI

Versiune definitivă
editată de Mirjam Pressler
și autorizată de ANNE FRANK FONDS

Traducere din neerlandeză și note de
GHEORGHE NICOLAESCU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Notă asupra ediției în limba română

Ediția de față conține prima traducere în limba română a textului original, în limba neerlandeză, al ediției definitive a *Jurnalului Annei Frank*. Așa cum se menționează și în textul introductiv care urmează, jurnalul, păstrat în două versiuni ale aceleiași autoare, a fost publicat pentru prima dată în Țările de Jos în 1947 într-o ediție îngrijită de tatăl Annei, Otto Frank. Acesta a realizat o compilație pe baza celor două versiuni originale ale fiicei sale, renunțând la unele pasaje care ar fi știrbit memoria fostei sale soții și a celorlalți locatari ai Anexei sau care făceau referiri la teme de sexualitate.

Această ediție din 1947 a servit ca punct de plecare pentru numeroase traduceri în diverse limbi străine. Prima traducere românească, realizată de Constantin Țoiu¹, a fost publicată în 1959 la Editura Tineretului, București.

În 1986 a apărut la Amsterdam o ediție critică a *Jurnalului Annei Frank*, în care au fost prezentate integral diversele versiuni cunoscute până în acel moment. La sfârșitul anilor '90 s-au descoperit cinci file necunoscute

1. Nu am avut la dispoziție această traducere, dar din descrierea aflată în catalogul online al Bibliotecii Centrale Universitare din București rezultă că ar fi fost făcută prin intermediar german.

ale manuscrisului original, care și-au găsit ulterior locul în ediția definitivă. Prezenta traducere românească s-a făcut după ediția a 54-a publicată de editura Bert Bakker din Amsterdam în anul 2009.

Gheorghe Nicolaescu

Cuvânt înainte

Anne și familia Frank

Anne Frank s-a născut la Frankfurt pe Main în 12 iunie 1929, ca a doua fiică a lui Edith și Otto Frank. Avea o soră, Margot, cu trei ani mai mare. Otto provenea dintr-o familie germano-evreiască din clasa de mijloc din Frankfurt pe Main; Edith (născută Holländer), de origine evreiască și ea, era fiica unui industriaș înstărit din Aachen.

Din pricina ascensiunii național-socialismului în Germania, a crizei economice, a inflației în continuă creștere și a numirii lui Adolf Hitler în funcția de cancelar al Reichului la 30 ianuarie 1933, familia Frank a simțit că nu mai are viitor în Germania. În vara anului 1933, Otto Frank s-a mutat la Amsterdam, urmat, câteva luni mai târziu, de soția sa, Edith, și apoi de Margot, în februarie 1934. În cele din urmă, Anne, care locuise câteva săptămâni la bunica ei în Aachen, li s-a alăturat.

În primii ani la Amsterdam, cei patru au locuit în Merwedeplein, un cartier populat de familii evreiești din clasa de mijloc, iar Anne s-a bucurat de o copilărie obișnuită, făcându-și curând prieteni noi. A urmat grădinița și școala Montessori, până când a fost nevoită să se înscrie la Liceul Evreiesc.

Amsterdamul sub ocupație nazistă

Germanii au ocupat Țările de Jos în mai 1940, iar pentru familia Frank viața s-a schimbat dramatic. La 20 iunie 1942, Anne nota: *„Evreii trebuie să poarte o stea galbenă; evreii trebuie să-și predea bicicletele; evreii n-au voie să meargă cu tramvaiul; evreii n-au voie să circule cu nici o mașină, nici măcar cu una particulară; evreii nu-și pot face cumpărăturile decât între orele 15.00 și 17.00; evreii nu pot merge decât la un frizer evreu; evreii n-au voie să iasă pe stradă între orele 20.00 și 6.00; evreii n-au voie să frecventeze teatrele, cinematografele și alte locuri de divertisment; evreii n-au voie să meargă la piscină și nici pe terenurile de tenis, de hochei ori pe alte terenuri de sport; evreii n-au voie să practice canotajul; evreii n-au voie să practice nici un sport în spațiul public; după ora opt seara, evreii nu mai au voie să stea în propria grădină și nici la cunoștințe de-ale lor; evreii n-au voie să meargă acasă la creștini; evreii trebuie să meargă la școli evreiești: și așa mai departe“*.

Din octombrie 1940, Otto Frank, evreu fiind, nu a mai avut dreptul să dețină o firmă. Anne și Margot nu au mai fost primite la școală și, în toamna anului 1941, au fost nevoite să se transfere la Liceul Evreiesc. Din mai 1942, întreaga familie, asemenea tuturor evreilor din Țările de Jos, a trebuit să poarte cusută pe haine, la loc vizibil, Steaua lui David.

În acest timp, Otto Frank a depus eforturi susținute și repetate să emigreze împreună cu familia din Țările de Jos, dar, din păcate, încercările sale de a obține o viză au rămas fără rezultat, fiindcă nici una dintre țările la ale căror consulate a depus cerere nu a a consimțit să primească o familie, la drept vorbind, de apatrizi.

Anexa secretă

La începutul lui iulie 1942, după ce Margot a primit o citație ca să se prezinte la muncă într-un lagăr, amândouă fetele au aflat că părinții lor pregătiseră de ceva vreme o ascunzătoare secretă într-o anexă a firmei lui Otto din Prinsengracht. De câteva luni, Otto Frank du-seese acolo pe furiș haine, veselă, medicamente etc. Astfel, în seara zilei de 5 iulie, Anne și Margot au împachetat câteva lucruri în rucsacuri ca să le ia cu ele în dimineața următoare. Anne a fost nevoită să-și ia rămas-bun de la Moortje, pisica ei iubită.

În ziua de 6 iulie, Anne a ajuns în Anexa secretă, pe care familia ei avea să o împartă cu alte patru persoane. Nu va mai ieși din ascunzătoare până în ziua arestării, 4 august 1944.

Jurnalul

În 12 iunie 1942, cu ocazia împlinirii vârstei de treisprezece ani, Anne Frank a primit cadou de la părinții ei o agendă. Din acea zi, în paginile sale, ea i-a scris epistole lui Kitty, prietena ei imaginară.

Anne a început să noteze în jurnal în apartamentul părinților ei din Merwedeplein și a continuat să facă însemnări tot timpul cât a rămas în Anexa secretă. La început a scris doar pentru ea, însă în primăvara anului 1944, în timp ce asculta ilegal, împreună cu familia, o transmisiune radio de la Londra, a auzit un ministru neerlandez în exil spunând că speră ca după război să publice jurnale și scrisori din timpul ocupației germane. Inspirată de acesta, Anne s-a hotărât să scrie un roman

intitulat *Het Achterhuis* (Anexa secretă), bazat pe jurnalul ei. Din acel moment, Anne a început să redacteze și să-și revizuiască însemnările, creând pseudonime pentru majoritatea persoanelor menționate.

Ultima însemnare din jurnal este din 1 august 1944. Trei zile mai târziu, pe 4 august, Anne a fost descoperită și arestată împreună cu toți cei care locuiau în Anexa secretă, apoi trimisă în lagăr și ucisă. Dintre toți, Otto Frank a fost singurul care a supraviețuit războiului și lagărelor de concentrare. Până la moartea lui s-a dedicat publicării jurnalului fiicei sale.

Jurnalul

ANNEI FRANK

12 IUNIE 1942

Sper că-ți voi putea împărtăși totul, așa cum n-am reușit cu nimeni altcineva până acum, și sper că-mi vei fi de mare ajutor.

28 SEPTEMBRIE 1942 (COMPLETARE)¹

Până acum mi-ai fost de mare ajutor, așa cum mi-a fost și Kitty, căreia îi scriu regulat. Îmi place mult mai mult felul acesta de a scrie în jurnal și acum abia dacă mai pot aștepta clipa în care voi avea timp să scriu în tine.

O, ce bucuroasă sunt că te-am luat cu mine!

DUMINICĂ, 14 IUNIE 1942

Voi începe cu momentul în care te-am primit, adică în care te-am văzut pe masa cu darurile de ziua mea (căci am fost de față și când te-au cumpărat, dar asta nu se pune).

Vineri, pe 12 iunie, la ora șase mă trezisem deja, și asta-i un lucru foarte ușor de înțeles, fiindcă era ziua mea. Dar

1. Completările redată în caractere cursive corespund însemnărilor ulterioare făcute de Anne Frank.

la ora șase încă nu aveam voie să mă scol, așa că a trebuit să-mi înfrânez curiozitatea până la șapte fără un sfert. Atunci n-am mai rezistat și m-am dus în sufragerie, unde Moortje (pisica) m-a întâmpinat alintându-se printre picioarele mele.

Puțin după șapte, m-am dus la tata și la mama și apoi în salon, ca să-mi despachetez cadourile. Pe *tine* mi-au căzut ochii mai întâi, tu fiind poate unul dintre cadourile mele cele mai frumoase. Apoi un buchet de trandafiri și doi bujori. De la tata și mama am primit o bluză albastră, un joc de societate, o sticlă cu suc de struguri care, după părerea mea, seamănă un pic la gust cu vinul (că doar vinul se face din struguri), un puzzle, un borcănel cu pomadă, o bancnotă de doi guldeni și jumătate și un bon pentru două cărți. Apoi am primit încă o carte, *Camera Obscura*, dar Margot o are deja, așa că am schimbat-o, un platou de prăjiturile de casă (făcute de mine, bineînțeles, căci în momentul ăsta sunt tare la făcut prăjiturile), multe bomboane și un tort de căpșuni de la mama. O scrisoare de la bunica, sosită la ȧanc, dar asta-i desigur o întâmplare.

Apoi a venit Hanneli să mă ia. În recreație, am oferit biscuiți cu unt profesorilor și elevilor; iar apoi a trebuit să ne întoarcem la treabă. Am venit acasă la cinci, căci m-am dus și eu la sport (deși n-am voie niciodată să particip la aceste ore, fiindcă îmi luxez brațele și picioarele) și, fiind ziua mea, am ales pentru colegii mei de clasă ce să joace și am ales voleiul. Sanne Ledermann mă aștepta deja acasă. De la ora de sport le-am adus pe Ilse Wagner, Hanneli Goslar și Jacqueline van Maarsen, căci sunt în clasă cu mine. Mai demult, Hanneli și Sanne au fost prietenele mele cele mai bune și de fiecare dată când

cineva ne vedea împreună spunea: „Iată-le pe Anne, Hanne și Sanne.“ Pe Jacqueline van Maarsen am cunoscut-o abia la Liceul Evreiesc, iar acum ea este prietena mea cea mai bună. Ilse este cea mai bună prietenă a lui Hanneli, iar Sanne învață la altă școală și-acolo are prietenele ei.

Mi-au dăruit o carte superbă, *Povestiri și legende neerlandeze*, dar din greșală mi-au adus volumul II, așa că am schimbat alte două cărți cu volumul I. Mătușa Helene mi-a adus și ea un puzzle, mătușa Stephanie o broșă drăguță, iar mătușa Leny o carte minunată, *Daisy în vacanță la munte*. De dimineață, în baie, mă gândeam ce minunat ar fi dacă aș avea un câine ca Rin-tin-tin.¹ I-aș zice tot Rin-tin-tin și, la școală, l-aș lăsa întotdeauna la portar ori, pe timp frumos, în boxa pentru biciclete.

LUNI, 15 IUNIE 1942

Mi-am sărbătorit ziua de naștere duminică după-amiază. Rin-tin-tin le-a plăcut mult colegilor mei de clasă. Am primit două broșe, un semn de carte și două cărți. Acum o să spun mai întâi câte ceva despre clasă și școală și o să încep cu elevii.

Betty Bloemendaal pare un pic cam sărăcuță și cred că și este. Locuiește pe Jan Klasenstraat, în partea de vest a orașului, și nimeni dintre noi nu știe unde-i asta. Este foarte bună la învățătură, dar numai pentru că e foarte silitoare, căci deșteptăciunea ei începe deja să cam lase de dorit. Este un copil destul de liniștit.

1. Rin-tin-tin era numele unui câine dintr-un cunoscut film pentru copii. (*Nota ediției neerlandeze originale.*)

Jacqueline van Maarsen trece drept cea mai bună prietenă a mea, dar până acum n-am avut încă o prietenă adevărată. La început am crezut că Jacque va fi, dar am fost profund decepționată.

D.Q. e un copil foarte nervos, care uită mereu câte ceva și încasează pedeapsă după pedeapsă. Este foarte blândă, mai ales cu G.Z.

E.S. pălăvrăgește atât de mult, că ți se face silă. Când te întrebă ceva, îți bagă tot timpul degetele în părul tău sau te prinde de nasturi. Se spune că E. nu mă poate suferi, dar asta nu mă deranjează deloc, fiindcă nici ea nu mi-e prea simpatică mie.

Henny Mets este veselă și drăguță, numai că vorbește foarte tare și atunci când se joacă pe stradă prea se copi-lărește. E mare păcat că Henny are o prietenă, pe numele ei Beppy, care o influențează în foarte rău, pentru că fata asta spune lucruri îngrozitor de josnice și obscene.

Despre J.R. s-ar putea scrie romane întregi. J. este o fată laudăroasă, bârfitoare, respingătoare, care se poartă de parcă ar fi om mare și, pe deasupra, mai e și vicleană și prefăcută. A îmbrobodit-o cu totul pe Jacque, și e păcat. J. plânge din nimic, este foarte supărăcioasă și mai ales îngrozitor de fandosită. Domnișoara J. trebuie să aibă mereu dreptate. E foarte bogată și are un șifonier plin cu rochii drăguțe, dar care îi dau un aer mult prea bătrânicios. Fata se crede foarte frumoasă, însă este exact pe dos. J. și cu mine nu ne putem suferi deloc.

Ilse Wagner este o fată veselă și drăguță, dar foarte tipică și e în stare să se vaite ore în șir. Ilse ține destul de mult la mine. Este foarte deșteaptă, dar leneșă.

Hanneli Goslar sau Lies, cum i se spune la școală, este o fată puțin cam ciudată. În general, e timidă, dar acasă

este foarte obraznică. Se duce și îi spune maică-sii tot ce-i povestești. Dar spune deschis ce crede, iar eu o apreciez foarte mult, mai ales în ultima vreme.

Nanni van Praag-Sigaar este o fetiță haioasă, matură pentru vârsta ei. Mi se pare chiar drăguță. E destul de deșteaptă. Nu sunt multe lucruri de spus despre ea.

Eefje de Jong mi se pare o fată formidabilă. N-are decât doisprezece ani, dar este o adevărată doamnă. Se poartă cu mine de parcă aș fi un bebeluș. Îmi place de ea și pentru că este foarte săritoare.

G.Z. este cea mai frumoasă fată din clasă. Are o față drăgălașă, dar la școală e cam proastă. Cred că o să rămână repetentă, însă bineînțeles că n-o să-i spun.

(COMPLETARE)

Spre marea mea surprindere, G.Z. n-a rămas repetentă.

Și în sfârșit ultima dintre cele douăsprezece fete sunt eu, care stau lângă G.Z.

Despre băieți se pot spune și multe, dar și puține lucruri.

Maurice Coster este unul dintre numeroșii mei admiratori, dar e un puști destul de plicticos.

Sallie Springer vorbește îngrozitor de porcos și umblă vorba că s-a culcat deja cu o fată. Cu toate astea, mi se pare un tip grozav, fiindcă e foarte haios.

Emiel Bonnewit este admiratorul lui G.Z., dar ea nu-l prea bagă în seamă. E destul de plicticos.

Rob Cohen a fost îndrăgostit și el de mine, dar acum nu-l mai pot suporta. Este prefăcut, mincinos, plângăcios, țicnit, plicticos și are o imaginație îngrozitor de bogată.

Max van de Velde este băiat de țăran din Medemblik, dar întru totul acceptabil, ar zice Margot.

Herman Koopman este și el extrem de porcos, la fel ca Jopie de Beer, care e un adevărat crai.

Leo Blom este prieten la toartă cu Jopie de Beer, care îl contaminează cu porcoșeniile lui.

Albert de Mesquita vine de la școala Montessori și a sărit o clasă. Este foarte deștept.

Leo Slager vine de la aceeași școală, dar nu e așa de deștept.

Ru Stoppelmon este un puști țicnit din Almelo, care a venit după începerea anului școlar.

C.N. face tot ce nu este permis.

Jacques Kocernoot și C.N. stau în spatele nostru, și ne spargem de râs (eu și G.).

Harry Schaap este cel mai cumsecade băiat din clasă; este și destul de amabil.

Werner Joseph la fel, dar e prea tăcut și de aceea pare plicticos.

Sam Salomon este un golănaș de prin zonă, o liche-luță. (Admirator!)

Appie Riem este destul de conformist, dar tot o javră.

Acum trebuie să mă opresc. Data viitoare o să am iarăși atâtea lucruri de scris în tine, deci de povestit. Pa! Ce-mi place de tine!

SÂMBĂTĂ, 20 IUNIE 1942

Pentru cineva ca mine, a ține un jurnal e o senzație foarte stranie. Nu numai că n-am mai scris niciodată, dar cred că mai târziu nici eu, nici altcineva nu va fi interesat de efuziunile unei școlărițe de treisprezece ani. Dar de fapt nu asta contează, am chef să scriu și, mai mult

Cuprins

Notă asupra ediției în limba română / 5

Cuvânt înainte / 7

JURNALUL ANNEI FRANK / 11

Postfață. Ce s-a întâmplat după aceea / 383

Istoria editării jurnalului / 387

Locatarii Anexei secrete
și numele lor adevărate / 389